

KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR

Azimov B.F.

Osiyo Xalqaro universiteti

Qudratova G.M.

Osiyo Xalqaro universiteti

Mahsulot tannarxini hisoblash korxonalarini boshqarishning bir qator muammolarini hal qilishda foydalaniladigan eng muhim vositalardan biridir. Ushbu kontseptsianing mohiyati korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotning haqiqiy tannarxini hisoblash usullari to'plamidan iborat.

Mahsulot tannarxini to'g'ri aniqlash uchun hisoblash usulini tanlash katta ahamiyatga ega. Kalkulyatsiya usuli deganda, odatda, hujjatlarni rasmiylashtirish va ishlab chiqarish sarf-xarajatlarini aks ettirish tartibi, mahsulotning haqiqiy tannarxini va mahsulot tannarxini shakllantirish jarayonini nazorat qilib boorish uchun zaruriy ma'lumotlarni aniqlashni ta'minlaydigan muayyan usullar to'plami tushuniladi.

Xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini hisoblashning ko'plab usullari mavjud, turli mualliflar usullarni turli yo'llar bilan tasniflashadi.

Boshqaruv hisobidagi xarajatlar alohida asosiy rolga ega. Biznes menejerlari biznes faoliyatining barcha bosqichlarida xarajatlar haqida ma'lumot talab qiladi. Umuman korxonalar uchun xarajatlar miqdori to'g'risidagi operativ, taktik va strategik boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilish uchun buxgalteriya ma'lumotlarini etarli emas.

Iqtisodiyot tarmoqlari va sohalarida ishlab chiqarilgan mahsulotlar tannarxini aniqlash muvaffaqiyatli biznes yuritishning muhim jihati hisoblanadi. Xarajatlarni aniq baholash kompaniyalarga narxlarni belgilash, byudjetlashtirish va rentabellikni tahlil qilish bo'yicha asosli qarorlar qabul qilishga imkon beradi. Ushbu tadqiqotda biz korxonalar o'z mahsulotlarining tannarxini aniqlashda qo'llaniladigan turli usullarni ko'rib chiqamiz. Bu usullar faoliyat xarajati va jarayon tannarxini hisoblash kabi an'anaviy yondashuvlardan faoliyatga asoslangan xarajatlarni hisoblash (ABC-Activity-Based Costing) va maqsadli xarajatlarni hisoblash kabi ilg'or usullargacha o'z ichiga oladi. Ushbu usullarni tushunish orqali korxonalar xarajatlarni boshqarish amaliyotini yaxshilashlari, resurslarni taqsimlashni optimallashtirishlari va umumiy rentabellikni oshirishlari mumkin.

1. Mehnat sarfi bo'yicha tannarxni hisoblash

Ishlab chiqarish jarayoni jonli mehnatni ishlab chiqarish vositalari bilan birlashtirish jarayonidir. Ishlab chiqarishning uzluksiz jarayoni davom etar ekan, u ishlab chiqarish va mehnat vositalarining uzluksiz sarf etilishini talab qiladi, ya'ni ushbu jarayonning uzluksiz ishlashi va takror qayta tiklanishi ma'lum xarajatlarga bog'liq.

Mehnat sarfini hisoblash moslashtirilgan yoki noyob mahsulotlar ishlab chiqaradigan sohalarda mahsulot tannarxini aniqlash uchun keng qo'llaniladigan usuldir. Ushbu yondashuv xarajatlarni muayyan ishlar yoki loyihalarga ularning o'ziga xos xususiyatlari va talablari asosida taqsimlashni o'z ichiga oladi. Muayyan hollarda ish haqini hisoblashda to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita xarajatlarni aniqlash, xarajatlar omillarini aniqlash va qo'shimcha xarajatlarni taqsimlash kabi asosiy bosqichlar mavjud. Bundan tashqari, mehnat haqini hisoblashning zaifliklari va afzalliklari uzoq vaqt oralig'ida muhokama qilinishi mumkin va bunday usul keng tarqalgan bo'lib, qo'llanilish sohasiga misollar keltirish mumkin.

2. Texnologik jarayonning tannarxini hisoblash

Jarayon tannarxini hisoblash bir hil mahsulotlarni keng miqyosda ishlab chiqaradigan tarmoqlarda qo'llaniladi. Bu usul xarajatlarni alohida birliklarga yoki ishlarga taqsimlashdan ko'ra ishlab chiqarish jarayoni bo'yicha o'rtacha xarajatlarni o'z ichiga oladi. Ekvivalent birliklarni hisoblash, birlik xarajatlarini aniqlash va ishlab chiqarishning turli bosqichlari o'rtasida xarajatlarni taqsimlash usullarini o'z ichiga olgan jarayonlar tannarxini hisoblashning o'ziga xos metodologiyasi mavjud.

3. Faoliyat turlari bo'yicha xarajatlarni hisoblash (ABC-Activity-Based Costing)

Faoliyatga asoslangan xarajat (ABC-Activity-Based Costing) - bu mahsulot yoki xizmatlarning haqiqiy xarajat omillarini aniqroq tushunishni ta'minlaydigan zamonaviy xarajat usuli. Ishlab chiqarilgan qishloq xo'jaligi mahsuloti tannarxini hisoblashning bu usuli tannarxni aniqlashning boshqa usullariga nisbatan aniq afzalliklarga ega, masalan, xarajatlarning aniqligini oshirish va qarorlarni yanada samarali qabul qilish.

4. Maqsadli xarajatlar

"Turli maqsadlar uchun turli xil xarajatlar" boshqaruv hisobini tashkil qilishning asosiy tamoyillaridan biridir.

Maqsadli xarajat - bu foyda marjasiga erishish uchun mahsulotlar ishlab chiqarish lozim bo'lgan tannarxni aniqlashga yo'naltirilgan xarajatlarni boshqarishning yangicha proaktiv yondashuvidir. Ushbu bo'lim maqsadli xarajat tushunchasi va uning turli sohalarda qo'llanilishini tushuntiradi. Unda maqsadli tannarxni hisoblash bilan bog'liq qadamlar, jumladan, bozorni o'rganish, xarajatlarni baholash va xarajatlarni kamaytirish strategiyalari ko'rsatilgan. Ushbu usul raqobatbardoshlikni oshirish va mijozlar ehtiyojini qondirish kabi afzalliklar bilan bir qatorda ushbu yondashuvni amalga oshirishda mumkin bo'lgan qiyinchiliklarga ham ega.

5. Buyurtma bo'yicha xarajatlarni hisoblash usuli

Buyurtma bo'yicha usulni qo'llashning zaruriy sharti ishlab chiqarish buyurtmalarini ochishdir. Tasdiqlangan ishlab chiqarish rejasi asosida korxonalarning ishlab chiqarishni rejalashtirish xizmati buyurtma shaklini to'ldiradi (buyurtma ochadi). Ishlab chiqarish uchun qabul qilingan buyurtmalar ro'yxatga olinadi, ularga ketma-ket (yil boshidan)

raqamlar beriladi, ular ijro etilish oxirigacha ularning kodiga aylanadi. Mahsulot yoki ish uchun buyurtma ochilgandan so'ng, barcha birlamchi texnologik va buxgalteriya hujjatlari buyurtma kodini (shifrni) majburiy ko'rsatgan holda tuzilishi kerak. Buyurtmani ochish to'g'risidagi bildirishnomaning nusxasi buxgalteriya bo'limiga topshiriladi va uning asosida ushbu buyurtma bo'yicha tahliliy xarajatlarni hisobga olish xaritasi tuziladi.

6. Standartlarga muvofiq xarajatlarni hisoblash usuli

Boshqaruv hisobida qo'llaniladigan keyingi tizim "Standart-kost" tizimidir. Ushbu tizim standart xarajatlar kontseptsiyasini joriy etishni o'z ichiga oladi, ya'ni tovar va moddiy zahiralar hisobiga ta'sir qiluvchi barcha xarajatlar va sotilgan mahsulot tannarxi yuzaga kelgan haqiqiy xarajatlar ko'rinishida emas, balki standart (oldindan belgilangan) ko'rinishida ko'rsatiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Azimov, B., Toshev, F., & Raximova, D. TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA.
2. Azimov, B. F. (2024). MOLIVAVIY SEKTORDA STATISTIK KUZATISH VA UNING USULLARI. XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI, 1(1), 28-31.
3. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). TIKUVCHILIK SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION STRATEGIYALARINI QOLLASH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 325-330.
4. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYANI SHAKLLANTIRISH VA AMALGA OSHIRISHNING DOLZARBLIGI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 183-187.
5. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). TIKUVCHILIK SANOATI KORXONALARIDA BAZAVIY INNOVATSION STRATEGIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 332-336.
6. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). SANOAT KORXONALARI INNOVATSION STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH JARAYONI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 193-198.
7. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). SANOAT KORXONALARI INNOVATSION STRATEGIYALARINING IERARXIK TUZILISHI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 187-192.
8. Azimov, B., Toshev, F., & Raximova, D. ILMIY TADQIQOT VA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA MOLIVALASHTIRISH MODELLARI. *TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA*, 4.
9. Азимов, Б. Ф., & Гулямов, О. Х. (2017). ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ. *Ученый XXI века*, (2-2).
10. Азимов, Б. Ф. (2024). ОСНОВНЫЕ КЛАССИФИКАЦИИ

ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 250-257.

11. Azimov, B. F. (2023). Oilaviy tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash zaruriyati. *Science and Education*, 4(1), 888-896.

12. Азимов, Б. Ф. (2019). Ўзбек миллий урф-одатлари инвестицион ва инновацион трансформациялашга мухтожми?. *Экономика и финансы (Ўзбекистан)*, (8), 33-39.

13. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.

14. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.

15. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). INNOVATIVE MANAGEMENT AS A FACTOR OF SUCCESSFUL DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 315-320.

16. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING O'ZINI O'ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 321-325.

17. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING O'ZINI O'ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 321-325.

18. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING MAZMUN-MOHİYATI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 162-166.

19. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). MONOPOLIYA VA ANTIMONOPOL SIYOSAT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 464-468.

20. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING ILGOR XORIJIY TAJRIBASI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 176-181.

21. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BANKLARIDA XMHSNI TADBIQ ETISH XUSUSIYATLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 253-258.

22. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). STAGES OF BUSINESS VALUATION. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 167-175.

23. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). KORXONADA ISH HAQI TO'LASH TIZIMLARI VA SHAKLLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 279-285.

24. Qudratova, G. (2024). The Importance Of Innovative Potential In Increasing Competitiveness. *Modern Science and Research*, 3(1), 933-938.

25. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2023). Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish. *Science and Education*, 4(7), 476-481.

26. Abidovna, A. S. (2024). XUSUSIY OLIY TA'LIMDA HR MENEJMENTDAN FOYDALANISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 68-74.
27. Alimova, S. (2024). NEW APPROACHES TO THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN PROFESSIONAL EDUCATION AND EMPLOYERS. *Modern Science and Research*, 3(7), 211-218.
28. Ibodullayevich, I. E. (2024). Inqirozga Qarshi Choralar Dasturi Doirasida Kichik Biznes Va Xususiy Tadbirkorlik Subyektlarini Marketing Tizimi Asosida Rivojlantirish Muammolari. *Miasto Przyszłości*, 54, 1495-1503.
29. EI, I. (2024). KORXONALARDA RAQOBATBARDOSH EKSPORTNI YO 'LGA QO 'YISH VA MARKETING STRATEGIYALARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 315-324.
30. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA QISHLOQ XO 'JALIGI IQTISODIYOTNING YETAKCHI TARMOG 'I SIFATIDA. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 156-164.
31. Mamlakat, I. (2023). THE USE OF DICTIONARIES IN READING AND UNDERSTANDING LITERARY TEXTS IN NATIVE LANGUAGE LESSONS. *International Journal of Advance Scientific Research*, 3(09), 285-292.
32. Supiyevna, B. M. (2024). IMPROVING THE EFFICIENCY OF LEADER LABOR IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 51-55.
33. Bahodirovich, X. B. (2024). KICHIK BIZNES SUB'EKTLARINING MOLIYAVIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.
34. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI. *Gospodarka i Innowacje.*, 52, 9-13.
35. Bahodirovich, X. B. (2024). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QARZ MABLAG'LARI HISOBIGA MOLIYALASHTIRISHDA KORPORATIV OBLIGATSIYALAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 211-216.
36. Xudoynazarovich, S. A. (2024). CHALLENGES OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR SOLUTIONS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 398-402.
37. Kayumovich, K. O., Gulyamovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). Information and information technologies in digital tourism. *Special issue on financial development perspectives of the life standard in Central Asia*, 32.
38. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.
39. Qizi, R. N. O. (2024). YASHIL IQTISODIYOTGA OTISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MASALALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 56-61.

40. Qizi, R. N. O. (2024). YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR O'SISH KO'RSATKICHLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 54, 113-118.

41. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 314-322.

42. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASI VA BANDLIK. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 67-73.

43. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). YASHIRIN IQTISODIYOTNING MILLIY JAMIYATIMIZGA TA'SIRI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 104-108.

44. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING TAMOYILLARI VA MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTI BILAN BOG'LIQLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 97-103.

45. Akbarovna, N. N. (2024). TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT YURITISHNING SHAKLLARI VA YO'NALISHLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 57-63.

46. Akbarovna, N. N. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK IQTISODIYOTNING MUHIM SOHASI SIFATIDA. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 307-313.

47. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). FRILANSERLIK-O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING YANGI SHAKLI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 283-288.

48. Qayumovna, J. Z., Ne'matovna, R. N., & Azizovna, P. A. FAVORABLE INVESTMENT CLIMATE FORMATION ISSUES FOR ATTRACTING ACTIVE INVESTMETNS. *GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY*, 29.

49. Жумаева, З. (2023). МИРОВОЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ. *Nashrlar*, 318-321.

50. Bustonovna, J. Z. (2023). PECULIARITIES OF THE AGRICULTURAL ECONOMY IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION. *(No Title)*.

51. Jumayeva, Z. (2024). DAVLAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ISH YURITISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING ZARURIY SHARTLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).

52. Turayevich, I. A. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNI BOSHQARISH YO 'LLARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1464-1468.

53. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKTLARI INVESTITSION LOYIHALARINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 306-314.

54. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA UNI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASHNING O 'ZIGA

XOS XUSUSIYATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 241-248.

55. qizi Bobojonova, M. J. (2023). AGROTURIZMNING IQTISODIYOTDA O'RN, SALOHİYATI VA INFRATUZILMASINI YAXSHILASH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(8), 48-52.

56. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHDA DIVERSIFIKATSIYA STRATEGIYASINING AHAMIYATI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 300-306.

57. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). IQTISODIY TEBRANISHLAR SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING YASHOVCHANLIK DARAJASINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 313-318.

58. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). KORXONALARNING BOZORDAGI FAOLLIGINI BAHOLASHDA ANSOFF MATRISASINI QO'LLASH: AFZALLIKLARI VA USTUNLIKLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 100-106.

59. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). AHOLINING O'ZINI OZI BANDLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING YANGI SHAKLINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 59-64.

60. Yunusovana, U. N., Munira, D., Nigina, M., & Munojot, M. (2021). WAYS OF DEVELOPING DIGITAL ECONOMY IN UZBEKISTAN. *САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ*, 527.

61. Sadilloevna, D. M. (2024). IQTISODIYOTDA INSON TARAQQIYOTI KONSEPSIYASI VA UNI BAHOLASH MEZONLARIDAN FOYDALANISHNING METOLOGIK ASOSLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 161-167.

62. Djurayeva, M. S. (2024). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF A MODERN ENTERPRISE. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 222-227.

63. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.

64. Shadiyev, A. X. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM DEVELOPMENT CHARACTERISTICS. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 108-115.

65. Quدراتова, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.

66. Sodiqova, N. T., & Quدراتова, G. M. (2024). INNOVATIVE MANAGEMENT AS A FACTOR OF SUCCESSFUL DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 315-320.

67. Мусаева, Ж. К. "Факторы развития наукоемкой цифровой экономики.«Проблемы и перспективы занятости в условиях развития цифровой

экономики». Международная научно-практическая конференция. Самарканд, октябрь, 2021." 505-509.

68. Musayeva J. K. O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA AKTIVLARNI BOSHQARISHNING O 'RNI VA ROLI //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 554-564.

69. Мусаева Ж. К., Шарипова М. М. INFORMATION SECURITY IS AN IMPORTANT CONDITION FOR THE DIGITAL ECONOMY //Тенденции экономического развития в XXI веке. – 2021. – С. 323-326.

70. Мусаева Ж. К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СТИМУЛИРОВАНИЕ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ //Интернаука. – 2018. – №. 22-1. – С. 63-65.

